

Råderum for tværkommunalt samarbejde om klimatilpasning

Analyse og overvejelser om spillerum og barrierer på tværs af grænser

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Kortlægning af råderummet
3. Det politiske perspektiv
4. Det juridiske perspektiv
5. Det planlægningsmæssige perspektiv
6. Det organisatoriske perspektiv

Indledning

Usserød Å Projektet og ønsket om at udvikle et samarbejde om vandsystemet som helhed er forankret i den fælles politiske vision for Usserød Å, som er udviklet i årene umiddelbart efter oversvømmelserne 14. august 2010. ([Samarbejdet om åen – historisk set](#)).

De involverede parter i Usserød Å Projektet og i Usserød Å Samarbejdet er samtidig enige om missionen for selve samarbejdet:

Fig. 1 Usserød Å Samarbejdets mission

Hvis Usserød Å Samarbejdet skal opfylde sin mission effektivt, skal det først og fremmest afklare og udvikle sit politiske, demokratiske, juridiske og ledelsesmæssige råderum.

I denne artikel beskrives de grundlæggende overvejelser om, hvordan råderummet kortlægges og defineres. I artiklen "[Design af et tværkommunalt samarbejde](#)" er det beskrevet, hvordan vi i Usserød Å Samarbejdet har konkretiseret dette råderum og udmøntet det i en brugbar organisationsmodel.

Kortlægning af råderummet

Vi har formuleret en række spørgsmål, som Usserød Å Samarbejdet skal kunne håndtere, og samlet dem i en række såkaldte "perspektiver" – rammesættende synsvinkler på samarbejdet:

- Det politiske perspektiv: Hvilken grad af service kan og vil Usserød Å Samarbejdet tilbyde borgere og virksomheder?
- Det juridiske perspektiv: Hvad er ret og pligt for aktørerne i samarbejdet – Hvilken statslig regulering sætter rammer for indsatsen?
- Det planlægningsmæssige perspektiv: Hvor ligger snitfladerne imellem parternes forskellige opgaver på plan-niveau? – Er der synergimuligheder?
- Det organisatoriske perspektiv: Hvordan kan og vil samarbejdet arbejde? Hvad kan organisatorisk lade sig gøre?

Alle disse perspektiver binder selvfølgelig sammen på kryds og tværs, hvilket også afspejles i, at diskussionerne hurtigt bliver meget komplekse. Modellen med de fire perspektiver er blot ét bud på håndtering af denne kompleksitet.

Som forudsætning for at kunne svare på ovenstående spørgsmål har Usserød Å Projektet i notatet "[Parternes rammebetingelser](#)" belyst, hvad kommunen (forvaltningen), forsyningsselskaberne og den enkelte grundejer, som konsekvens af lovgivningen kan, skal og bør. Desuden har projektet undersøgt, hvor krav/indsatser langs åen supplerer hinanden, og hvor intentioner, forvaltningsmæssige rammer og lovkrav støder sammen, se evt. "[Den samfundsmæssige opgave, Case Vandmiljø](#)" og "[Den samfundsmæssige opgave, Case Klimatilpasning](#)" for yderligere baggrund.

Det politiske perspektiv

Det politiske perspektiv handler om, hvilken "service" Usserød Å Samarbejdet kan og vil tilbyde borgere og virksomheder fremover – dvs. art, kvalitet og omfang af den indsats kommuner og forsyningsvirksomheder (inden for deres virkefelter) yder for at sikre vandafledning og vandmiljø.

I bund og grund er det overvejelserne om, hvor "langt man vil gå". I drøftelserne om Usserød Å Samarbejdet er begrebet "serviceniveau" tilbagevendende blevet bragt i spil for at rammesætte denne diskussion, derfor indleder vi dette afsnit med at undersøge dette begreb.

Inden for den kommunale verden er det kutyme at tale om et "serviceniveau", som definerer en konkret målbar standard for kvalitet og omfang af en given offentlig service. Eksempler på dette er inde for ældreplejen, hvor der sættes standarder for kvalitet og hyppighed af rengøringshjælp og personlig pleje. "Serviceniveau"-begrebet som sådan har imidlertid ikke nogen solid juridisk definition eller forankring, og inden for Usserød Å Samarbejdets virkefelt er begrebet kun veldefineret i relation til praksis for dimensionering af afløbssystemer¹

¹ Begrebet serviceniveau, som er beskrevet i "Ingeniørforeningen i Danmark – IDA, Spildevandskomiteen Skrift nr. 27, Funktionspraksis for afløbssystemer under regn": "Funktionskravet må derfor formuleres som en tilladelig hyppighed for en given begivenhed, f.eks. opstøvning til terræn én gang hvert tiende år. Dette er et udtryk for et givet serviceniveau".

Usserød Å Samarbejdets mission omfatter imidlertid også andre former for "services" end den regnvandsafledning, som specifikt er omfattet af dimensioneringsnormerne. For eksempel er "services" som:

- Sikkerhed imod oversvømmelse fra vandløb og søer
- Sikring af god økologisk tilstand i vandløbet
- Adgang til værdifuld natur for oplevelse og rekreation

afgørende for realisering af den politiske vision og for borgernes oplevelse heraf. I det omfang der ikke findes meget præcise statslige eller andre uomgængelige normer for indsatsen på disse områder, vil de altid være genstand for den konstante og skiftende politiske prioritering, der er hverdagen i den kommunale verden.

I et tværkommunalt samarbejde bliver det derfor afgørende at kunne indramme og italesætte diskussionen om, hvor langt parterne kan og vil gå inden for disse områder – enkeltvis eller som fællesskab. I overvejelserne om Usserød Å samarbejdet har vi forsøgt at anvende begrebet "serviceniveau" bredt på alle samarbejdets virkefelter - i konsekvens af at denne form for italesætning allerede sker i fagkredse, og fordi en udeladelse af serviceniveaudiskussionen er værre end at håndtere kompleksiteten i den.

Man bør imidlertid være opmærksom på, at det ikke er muligt at overføre den spildevandstekniske definition og brug af "serviceniveau" begrebet direkte til de andre nævnte felter – vandløbs-hydraulik, vandmiljø og naturbenyttelse. Det kan være kompliceret nok i sig selv at forklare og italesætte den spildevandstekniske betydning af "serviceniveau" over for borgere og andre interessenter

Denne spildevandstekniske forståelsesramme kommer ofte til kort, når vi bevæger os ind i hele det felt, hvor Usserød Å Samarbejdets "fælles klimatilpasning" skal virke.

Nedenstående figur viser den forklaringsmodel, der traditionelt anvendes til at illustrere "klimatilpasning" – dvs. samfundets/det offentlige indsats for at beskytte mennesker og værdier imod oversvømmelser som følge af klimabetingede, forøgede regnmængder.

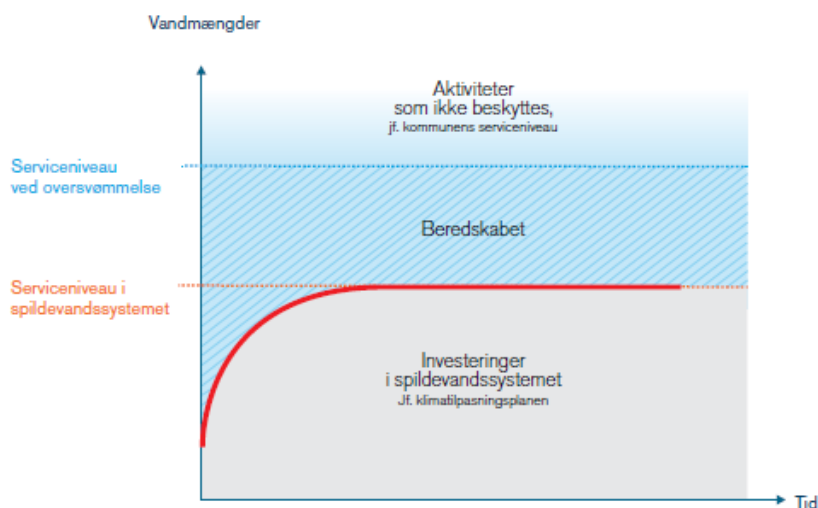

Fig. 1 Illustration af serviceniveauet udvikling som konsekvens af investeringer i spildevandssystemet (fra KL's publikation "Den klimaberedte Kommune" /4/)

I denne model er det centralt, hvilket "klimatilpassede serviceniveau" der lægges i de kommunale klimatilpasningsplaner (den røde kurve) – dvs. hvordan funktionskravet til afløbssystemets kapacitet korrigeres (læs: forøges) i forhold til de forventede fremtidige regnmængder som følge af klimaforandringerne.

I overvejelserne om Usserød Å Samarbejdet har dette "klimatilpassede serviceniveau" imidlertid ikke været et centralt diskussionspunkt, fordi:

- For det første anvender de tre kommuner de samme funktionskrav i deres respektive klimatilpasningsplaner – dvs. der er ikke nogen, som har "højere serviceniveau" end de andre parter, hvad angår funktionskrav til afløbssystemerne.
- For det andet dækker klimatilpasningsplanernes serviceniveau begreb ikke oversvømmelse fra vandløb, som netop er Usserød Å Samarbejdets område.
- For det tredje gælder det "klimatilpassede serviceniveau" kun inden for de statistiske 5 års og 10 års regnhændelser, hvor Usserød Å Samarbejdets klimatilpasning af Usserød Å sigter på skybrud og ekstreme regnhændelser.

Usserød Å Samarbejdets virkefelt ligger i realiteten i området over den "røde kurve", dvs. i det hændelsesrum, hvor beskyttelsen imod oversvømmelse forudsættes at ske igennem "Beredskabet"s indsats.

Modellen antyder, at der kan defineres et "serviceniveau" for denne indsats, men det er erfaringen fra drøftelserne i Usserød Å Samarbejdet, at der ikke findes noget bud på, hvorledes dette kan normsættes i praksis.

Der er derfor brug for en bredere, fælles forståelse af og en politiske beslutning om, hvornår, hvordan, med hvilke midler og i hvilken udstrækning en forvaltning eller et forsyningsselskab vil forhindre skader på personer, ejendom og arealer som følge af oversvømmelser – uanset om oversvømmelserne er forårsaget af ekstremvejr (regn, sne, koblede hændelser) eller andre forhold (for høje befæstelsesgrader hos grundejere, vedligehold og dimensionering af afløbssystemer etc.).

Det politiske perspektiv udløser derfor overvejelser som:

- Hvordan defineres et serviceniveau, som indeholder de relevante og entydige parametre for vandløbsstrækninger og/eller vandoplade, og som Usserød Å Samarbejdet kan anvende fremover som udgangspunkt for indsats og kommunikation om indsats både i daglig drift og i beredskabssituationer?
- Hvilket serviceniveau kan og vil samarbejdet tilbyde, og hvad er konsekvenserne af at ændre på de forskellige parametre, som udgør serviceniveauet, og hvad er de økonomiske konsekvenser af forskellige scenarier?
- Hvordan introduceres serviceniveauet i den anvendte politiske praksis hos forvaltninger og forsyningsselskaber, og hvordan integreres den i planlægning og implementering?

I Usserød Å Samarbejdets udviklingsfase planlægges og gennemføres en fysisk indsats, som ganske væsentligt forbedrer vandsystemets evne til at modtage ekstreme regnmængder, uden at beboelsesområder oversvømmes. Dette tiltag har ligget som en enkeltstående, politisk vedtaget aktivitet inden for projektrammen og indeholder i øvrigt ingen indgreb i det kommunale afløbssystem. Gennemførelsen af tiltaget anfægter derfor ikke det vedtagne "serviceniveau" i klimatilpasningsplanerne.

Men såfremt Usserød Å Samarbejdet fortsat skal planlægge og gennemføre fysiske tiltag for at forøge kapaciteten, vil diskussionen om "serviceniveau" for vandløbet kontra det generelle "serviceniveau" i klimatilpasningsplanerne trænge sig på, og følgende overvejelser må gøres:

- Kan samarbejdet overhovedet arbejde med et serviceniveau for et vandløbssystem?
- Kan samarbejdet via sin indsats de facto fastsætte et lokalt serviceniveau for åen, uden det har implikationer for et tilsvarende "serviceniveau" langs andre vandløb i de tre kommuner?

Diskussionen om serviceniveau kan også blive aktuel, hvis samarbejdet benytter instrumenterne "miljømål" eller "servicemål" i Vandsektorlovens bestemmelser til at lægge en indsats over i forsyningernes brugerfinansierede område. Det er vigtigt inden for det brugerfinansierede område, at driftsomkostningerne til miljø- og servicemål i spildevandsforsyningerne kan indgå i fastsættelsen af prisloftet. Erfaringer viser, at det bl.a. kan sikres netop ved at henvise til et politisk vedtaget serviceniveau.

Fastlæggelsen af et fælles serviceniveau kan for vandløbsmyndighederne i Rudersdal, Hørsholm og Fredensborg kommuner blive særlig aktuelt, idet den ny bestemmelse i vandløbslovens

§ 12 a udtrykkeligt netop forudsætter, at reguleringen af Usserød Å sker under behørig hensyntagen til det samlede vandløbssystem².

Vi har tidligere været inde på, at Usserød Å Samarbejdets vision også omfatter "services" som adgang til at benytte værdifuld natur rekreativt. Hvordan besluttes, projekteres, finansieres og udføres rekreative tiltag, som omfatter sammenhængende områder i to eller flere kommuner, og som kommer brugere i alle tre kommuner til gode? Kommunalfuldmagten begrænser mulighederne for at finansiere anlæg i andre kommuner, medmindre der er helt klare fordele ved anlægget. Selve driften af den type anlæg kan kun finansieres af et § 60 selskab eller anden form for formel selskabsstruktur.

Dette politiske perspektiv stiller spørgsmålene:

- Hvordan kan en samlet kommunikation og interessentinddragelse sikre, at den fremadrettede udviklingsindsats omkring Usserød Å tydeliggøres og sker i sammenspil med borgere og øvrige interessenter?
- Hvordan kan borgere og virksomheders medvirken ved klimatilpasning og indsatser i tilknytning til beredskabssituationen styrkes via en samlet formidling på området?

Det juridiske perspektiv

Det er naturlig del af et forvaltningsmæssigt tankesæt, at alt skal gå helt korrekt til ifølge alle love og regler.

Under drøftelserne om det tværgående samarbejde er det derfor ikke overraskende, at især én indvending regelmæssigt er dukket op: "*Det må vi jo ikke !*"

Dette juridiske perspektiv handler i særlig grad om de rammer og begrænsninger, som lovmæssigt lægges på den enkelte part, når vi vil samarbejde om et defineret område – i dette tilfælde Usserød Å – som strækker sig på tværs af kommuner, forsyningsselskabsområder og beredskaber. Modellen på fig. 2 nedenfor illustrerer noget af kompleksiteten i dette samspil.

² Bekendtgørelse af lov om vandløb (LBK nr. 1579 af 08/12/2015): **§ 12 a**. Ændring af regulativer for offentlige vandløb, der gennemløber flere kommuner, kan kun ske under behørig hensyntagen til det samlede vandløbssystem.

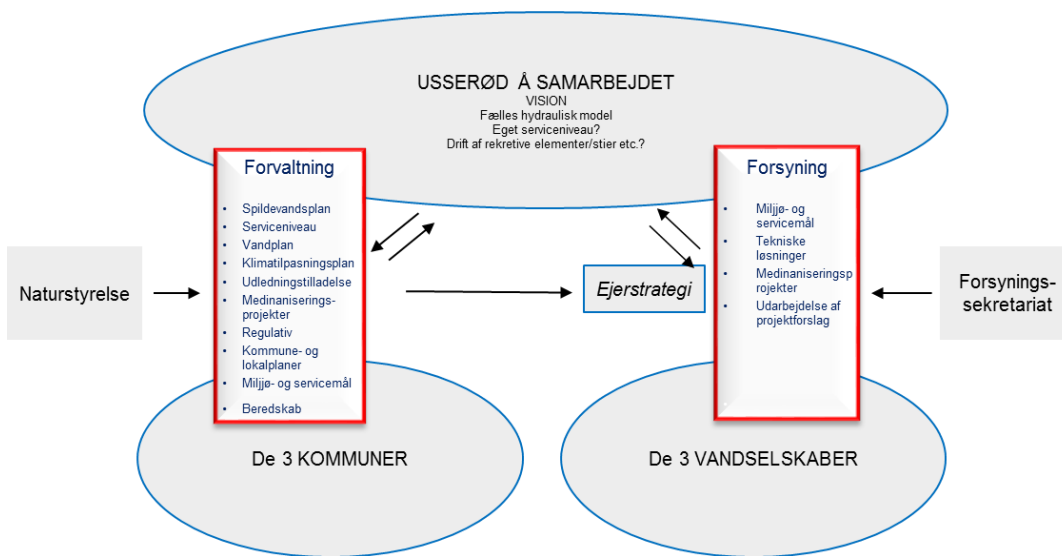

Fig. 2: Relationer imellem aktørerne i Usserød Samarbejdet. De med rødt indrammede felter viser de væsentligste juridiske rammer for parternes råderum i forhold til samarbejdet

For at sikre grundlaget for de principielle overvejelser i samarbejdet har en arbejdsgruppe i Usserød Å LIFE projektet undersøgt de juridiske rammebetingelser for aktørerne nærmere, se "[Partnernes rammebetingelser](#)".

Særligt tre forhold er jævnligt blevet diskuteret under udviklingen af Usserød Å Samarbejdet:

- Styringskæden i forhold til forsyningsvirksomhederne.
- Begrænsninger for samarbejdet i medfør af Kommunalfuldmagten.
- Behov for harmonisering af myndighedspraksis.

I det følgende opsummeres nogle af de overvejelser, der er gjort om disse emner.

Om styringskæden i forhold til forsyningsvirksomhederne

Udviklingen af Usserød Å Samarbejdet har demonstreret, at udskilningen af forsyningsvirksomhederne i selvstændige vandselskaber har nogle effekter og konsekvenser for samarbejdet, som næppe har været tilsigtede.

En del af disse bunder sandsynligvis i forhold af organisationsmæssig og psykologisk karakter, som bliver berørt i artiklen "[Roller og rammebetingelser](#)". Men på centrale områder er de nuværende lovmæssige rammer for vandselskaberne i praksis en hindring for et smidigt, operativt udviklingssamarbejde, såfremt de fortolkes og håndhæves strikt.

Ved strikt fortolkning af bestemmelserne om tilknyttet virksomhed vil medarbejdere fra forsyningsvirksomhederne ikke strengt lovligt kunne deltage i udviklingen af Usserød Å Samarbejdet, eller i kvalificering af de tekniske løsninger. Dette er indlysende u hensigtsmæssigt, da udskillel-

sen af vandselskaberne har medført, at de nødvendige tekniske kompetencer ikke længere findes i kommunerne, men hos selskaberne.

Inden for gældende regelsæt kan denne barriere omgås ved at benytte instrumentet "Miljømål for forsyningsvirksomheden". I Usserød Å samarbejdet er dette gjort ved i alle tre kommunalbestyrelser at vedtage et miljømål om forsyningernes medvirken i Usserød Å Samarbejdet med en række specifikke ydelser. Dette er efterfølgende blevet godkendt i Forsyningssekretariatet som det første af sin art.

Det kan også overvejes at benytte Ejerstrategien som instrument til at knytte forsyningsvirksomhederne tættere til Usserød Å Samarbejdet og dets aktiviteter, dette har vi endnu ikke forsøgt nærmere i Usserød Å Samarbejdets regi. I denne sammenhæng skal dog bemærkes, at ejerstrategien ikke er et juridisk bindende dokument i retlig forstand, men skal opfattes som en hensigtserklæring fra ejeren (kommunen) til selskabet. Ikke desto mindre må man formode, at et gennemarbejdet element i ejerstrategien om tilknytning til Usserød Å Samarbejdet i praksis også ville blive efterfulgt af virksomhederne.

Om Kommunalfuldmagten:

Hvordan vil Usserød Å Samarbejdet håndtere kommunalfuldmagtens "Lighedsprincip" (en kommunal foranstaltning skal som udgangspunkt stå åben for alle borgere i kommunen på samme vilkår) og princippet "Forbud mod begunstiging af enkeltpersoner og enkelte virksomheder"? Samarbejdet fokuserer netop i sit udgangspunkt på et bestemt geografisk område og dermed også bestemte borgere og virksomheder. Vil brugere langs kommunernes øvrige vandløb opfatte samarbejdet og dets indsats alene for Usserød Å som en forfordeling af andre?

En vidtgående fortolkning af Kommunalfuldmagtens bestemmelser synes at stå i vejen for selve Usserød Å Samarbejdet som princip. Dette udgør et dilemma, fordi Usserød Å Samarbejdet i øvrigt er meget solidt politisk forankret i alle tre kommuner.

I gennem udviklingsfasen har de tre kommuner i Usserød Å Samarbejdet alle været med til at finansiere planlægning og design af anlæg, som opføres i én af kommunerne. I relation til det fortsættende Usserød Å Samarbejde går overvejelserne derfor på:

- Kan vi etablere anlæg i én kommune, som er finansieret af de øvrige, når målet er at hindre vand i at nå åen?

Konklusionen i Usserød Å Samarbejdet er her, at det såkaldte lokalitetsprincip i Kommunalfuldmagten ikke hindrer en kommune i at varetage lokale interesser ved deltagelse i aktiviteter, der geografisk befinder sig uden for kommunen. I praksis vil der dog formentlig skulle tages hensyn til en række forhold som f.eks. ejerforhold, ansvar, omkostningsfordeling og afskrivninger.

Om harmonisering af myndighedspraksis

De tre kommuner kan f.eks. i forbindelse med den fremtidige lokalplanlægning beslutte at medtage enslydende bestemmelser om befæstningsgrader, ligesom det i forhold til spildevandsplan-

lægningen formentlig ligefrem må kræves, at kommunerne så vidt muligt koordinerer denne planlægning imellem sig, hvis denne vedrører spørgsmål på tværs af kommunegrænserne.

Der er intet til hinder for, at de tre kommuner på sagsbehandlerniveau udvikler fælles praksis og standardvilkår for udledninger, og et sådant arbejde er også på listen over kommende indsatsområder. Harmonisering kan og må dog aldrig blive en forpligtelse. Se også overvejelserne om det organisatoriske perspektiv i denne artikel.

Det planlægningsmæssige perspektiv

En række planlægnings- og myndighedsværktøjer skal spille sammen for at sikre de bedste rammer for den offentlige indsats omkring Usserød Å. Det drejer sig om Kommuneplan, Klimatilpasningsplan, Spildevandsplan, kommunens samlede beredskabsplan og f.eks. Plan for Risikobaseret Dimensionering af Redningsberedskabet.

De relevante overvejelser ud fra planlægningsperspektivet vil være:

- Kan samarbejdet være omdrejningspunkt for tværkommunal koordinering af plantiltag (spildevandsplaner, klimatilpasningsplaner etc.) og dermed opnå en mere kraftfuld og effektiv indsats? Og hvad skal der til, for at dette sker?
- Kan samarbejdet koordinere og blive enige om fælles vilkår i udledningstilladelser?
- Kan samarbejdet bruge implementeringerne af vandplanerne til at opfylde visionen for åen? Læs visionstekst på s. 7 i "[Samarbejdet om åen – historisk set](#)".

Hele komplekset af fysiske planer, beredskabsplaner samt ikke mindst vandrammedirektivet er indviklet nok for den enkelte part, og de generelle snitflader imellem klimatilpasning og det samlede plankompleks skal ikke gennemgås her. I Usserød Å Samarbejdet har overvejelserne om det planmæssige perspektiv primært gået på:

- Hvor er der grænseflader - og dermed potentielle konflikter - imellem den enkelte kommunes planarbejde og gennemførelsen af Usserød Å Samarbejdets indsats?
- Hvor kan der være oplagte muligheder for koordinering af planarbejdet inden for samarbejdet?

En gennemgang af de tre kommunale parter respektive plangrundlag vil konstatere, at med undtagelse af klimatilpasningsplanerne er de alle dateret væsentligt, før ideen om Usserød Å Samarbejdet opstod. Der er endvidere ikke fundet nogen indbyrdes konflikter imellem parternes plangrundlag eller i forhold til målsætningerne for Usserød Å Samarbejdet. På den baggrund har det planmæssige perspektiv ikke været fremtrædende i de fælles overvejelser om samarbejdet.

Hvad angår klimatilpasningsplanerne, spiller det ind, at regeringens "Handlingsplan for klimasikring af Danmark" og aftalen med KL om udarbejdelse af klimatilpasningsplanerne begge blev udformet, efter at Usserød Å Samarbejdet blev initieret af oversvømmelserne i 2010. Klimatilpasningsplanerne i de tre kommuner har derfor ikke været noget særligt instrument for indsatsen i relation til Usserød Å, den var allerede prioriteret og rammesat.

Dette forhold er formentlig en væsentlig årsag til, at der ikke er gjort nogen indsats for at koordinere eller samproducere de tre kommuners klimatilpasningsplaner. Såfremt der kommer krav om, at de kommunale klimatilpasningsplaner skal revideres på et senere tidspunkt, vil der være mulighed for sagsforberedende samarbejde og koordinering.

Det største potentiale for koordinering og samarbejde på det planmæssige felt synes at være i relation til Vandrammedirektivet og udmøntningen af de statslige vandplaner. Ideelt set vil vandplanerne kunne understøtte realiseringen af Usserød Å Samarbejdets vision på det vandmiljømæssige område, men i praksis vil vi her møde både det politiske perspektiv og det juridiske perspektiv igen:

- En fuldstændigt sammenhængende koordineret indsats i Usserød Å Samarbejdet kræver, at der er politisk enighed blandt parterne om virkemidler og prioritering på det konkrete plan helt frem til kvalitet og gennemførelsestakt for de fysiske tiltag. Findes en sådan enighed ikke, vil vandplanernes krav ikke i sig selv være præcise nok til at drive en koordineret indsats frem.
- Den fysiske indsats, der er relevant i vandhandleplaner for Usserød Å, vil i vidt omfang ligge inden for forsyningernes virkefelt og selvstændige prioritering. Styringskæden fra kommune til forsyningsvirksomhed muliggør ikke, at kommunerne kan instruere vandsekskerne om at gennemføre specifikke tiltag til specifik tid. Se artiklen "[Roller og rammebetingelser](#)".

Overvejelserne i Usserød Å Samarbejdets regi tyder indtil nu på, at samarbejdet som sådan vil være et afgørende middel til realisering af vandplanerne – snarere end omvendt.

Kommuneplanerne og den tilknyttede fysiske planlægning kan med fordel inddrage risikoen for oversvømmelser for at sikre en afbalanceret fremtidig byudvikling og arealanvendelse ved Usserød Å. Det omfatter såvel områder ved åen som områder med naturlige lavninger og/eller med risiko for stor overfladeafstrømning. Samtidig ligger der en række muligheder i bedre klimatilpasning af bygninger og grønne områder såvel som anlæg og veje. Kommuneplanen og lokalplaner kan i samspil med de relevante myndighedsgodkendelser sætte nye rammer for lokal håndtering og nedsivning af regnvand, effektiv afledning, bygningskrav m.v. Der er arbejdet en del med dette i kommunerne, men der er stadig behov for at udvikle områdets videre praksis.

Spildevandsplaner udstikker de overordnede rammer i forhold til spildevandsområdet og udgør dermed et væsentligt værktøj i forhold til et klimatilpasset afløbs- og vandløbssystem. Spildevandsplanerne er imidlertid ikke et middel til at regulere konkrete anlæg og udledninger. Det sker via kommunernes myndighedsbeføjelser i tilknytning til udstedelse af udledningstilladelser mv.

Udledningstilladelserne er et vigtigt værktøj til at regulere regnvandsafstrømningen fra byområder, som er den største bidrager til afstrømningen i Usserød Å ved intensiv regn. Der er derfor behov for at beslutte, hvilken afstrømning der kan accepteres til vandløbet ved klimatilpas-

ningsindsatsen. Det vurderes, at udledningstilladelseerne ved Usserød Å har behov for en opdatering, herunder med henblik på at kunne stille krav til udledningmængder m.v.

Udledningstilladelseerne vil samtidig også kunne anvendes af forsyningselskaberne til at begrunde forhold for miljø- og servicemål i tilknytning til prisloftet.

Vandløbslovens formål er at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand. Fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten. Implementeringen af vandrammedirektivet i Danmark sigter mod at genskabe god økologisk tilstand i vores vandområder, søer, vandløb, kystvande samt i vores grundvand.

De planlagte indsatser forbundet med vandrammedirektivet er oplagte at kombinere med klimatilpasningsindsatsen. Herved opnås mulighed for både at reducere hyppigheden af oversvømmelser, samtidig med at vandløbets fysiske og biologiske tilstand fremmes. Det nye fælles hydrauliske modelværktøj, der er udviklet til Usserød Å Samarbejdet, vil i høj grad understøtte en fælles koordineret planlægningsindsats.

Det organisatoriske perspektiv

Alle parter har haft en klar forventning om, at det er nødvendigt at etablere en egentlig fælles organisering af samarbejdet. Der har ikke været tiltro til, at et uformelt, "koordinerende" forum vil være tilstrækkeligt for Usserød Å Samarbejdets mission.

Samtidig har alle parter fra start haft en (uudtalt) forudsætning om, at samarbejdets organisering ikke må anfægte det lokale politiske selvstyre eller de grundlæggende myndigheds- og kompetenceforhold.

Ud over disse to grundlæggende forudsætninger har overvejelserne bl.a. været:

- Hvad betyder det at Usserød Å Samarbejdet skal være en "drivende, planlæggende og rådgivende funktion" på tværs af de seks parter?
 - Hvad betyder nøgleordet "drivende" i praksis, hvordan etableres drivkraft?
 - Hvordan definerer vi "rådgivende" og "planlæggende", når de lokale myndighedskompetencer ikke må anfægtes? Kan dette operationaliseres?
- Harmonisering er ikke et mål i sig selv!
- Samarbejdsfelterne skal give tydelig fælles værdi – der skal ikke samarbejdes alene for samarbejdets skyld
- Driften af selve organisationen skal give tydelig fælles værdi.
- Hvilken organisationsform vil være den rette til dette formål?
- Hvilke forandringer og hvilken ledelsesindsats er påkrævet for etablering og fastholdelse?

Drøftelserne om organiseringsform har naturligt og uundgåeligt også været omkring alle de andre vinkler og perspektiver, der behandles i denne artikel – Ikke mindst det juridiske og politiske perspektiv. Bemærkningen "Det kan vi jo ikke ... !?" er hørt mere end én gang under drøftelserne.

Et eksempel på samarbejdsformer, som faktisk kan lade sig gøre juridisk og politisk, er driftssamarbejder. Den formelle ansvarsfordeling efter vandløbsloven udelukker f.eks. ikke etableringen af driftssamarbejder om vandløbsvedligehold kommunerne imellem. Vedligeholdelsen kan i praksis forestås af en kommune alene mod betaling fra de andre kommuner som led i en betjeningsoverenskomst. Diger, sluser broer og andre anlæg medregnes som en del af det offentlige vandløb, de er beliggende ved. Pligten til regulativmæssig vedligeholdelse omfatter derfor også sådanne anlæg.

Overvejelserne har derfor gået på, om ikke disse kendte principper fra driftssamarbejder kan udvikles og tilpasses til Usserød Å Samarbejdets mission.

Vi har erfaret, at forskellen imellem det enkle driftssamarbejde som i eksemplet ovenfor og den mission, vi ser for Usserød Å Samarbejdet, især ligger i dette at drive en fælles udvikling frem. Derfor må der bygges noget oven på det enkle driftssamarbejde i form af processer og principper for det politiske perspektiv.

Kan det inden for rammerne af kommunalfuldmagten og den eksisterende lovgivning lade sig gøre at etablere en tværkommunal organisation mellem kommuner og forsyningsselskaber, der kan sikre en fortsat og effektiv udvikling af de prioriterede indsatser omkring Usserød Å inden for klimatilpasning, beredskab miljø, natur, rekreative forhold?

Vi mener, at den model, der er udviklet for Usserød Å Samarbejdet, langt hen ad vejen kan være et svar på disse spørgsmål. Fremtiden vil vise, om modellen er stærk nok til både at bevare konsensus og fastholde den politiske og faglige drivkraft.